BESTUUR

'Als je al die peperdure regels niet snoeit, dan woekeren ze voort'

Frits Conijn Richard Smit 31 okt 15:15

Al jaren klinkt het dat de regeldruk minder moet, maar vanuit Den Haag zwelt de stroom regels alleen maar aan. Onwerkbaar en peperduur, verzuchten bedrijven. Dagelijkse fietscontroles, verplichte pauzes, monsteretiketten; ondernemers zijn onwerkbare regeldruk meer dan zat.

Ondernemers merken dat de hoeveelheid aan regels onder de kabinetten-Rutte sterk is toegenomen.
Illustratie: Reinout Dijkstra voor Het Financieele Dagblad

In het kort

- Oplopende regeldruk is ergernis nummer één van ondernemers.
- Ondernemersorganisaties roepen kabinet op om de regeldruk binnen de perken te houden.
- Privacy- en arboregels zijn de grootste hindernissen.

Speculaasdeeg, amandelspijs en bovenop wat noten; gevulde speculaas lijkt zo simpel. Niet voor de wetgever. 'We moeten meer dan dertig ingrediënten vermelden, van natriumcarbonaten tot gember en van invertsuikerstroop tot difosfaten', zegt Arend Kisteman van de Zwolse Stadsbakker en van de Nederlandse Brood- en Banketbakkers Ondernemers Vereniging. 'Het etiket wordt zo groot dat je het product niet meer kunt zien.'

Een ander voorbeeld van onwerkbare regelgeving is de Fietsregeling. Dat is een sympathieke fiscale maatregel om te stimuleren dat mensen vaker op de fiets naar hun werk gaan. Er wordt alleen weinig gebruik van gemaakt door alle administratieve rompslomp. Het komt erop neer dat de werkgever dagelijks aan de poort moet controleren wie op de fiets komt en wie niet.

Het is ergernis nummer één. Ondernemersorganisaties zijn de oplopende regeldruk zat en riepen het kabinet recent weer op er iets aan te doen. 'Het principe dat er pas een nieuwe regel komt als er één wordt geschrapt, is verdwenen', zegt Ramona van den Bosch van MKB-Nederland. Die organisatie wil, net als VNO-NCW, een nullijn voor elk ministerie. 'Als je niet snoeit, dan woekert het voort.'

Ambitie is verdwenen

De regeldruk, de kosten en tijd die een onderneming kwijt is om aan regelgeving te voldoen, is de afgelopen vier jaar met zeker €5 mrd gestegen. Verreweg het meeste last hebben kleine ondernemers van de privacyregels uit de AVG-wet, rapporteerde onderzoeksbureau Panteia vorig jaar. De overige regels uit de top vijf onnodige belastende regels hebben allemaal met arbowetgeving te maken.

De ambitie om het allemaal te versimpelen lijkt verdwenen. Tussen 2002 en 2010 is de regeldruk teruggedrongen van €20 mrd naar circa €15 mrd, zegt Peter Bex, die met Sira Consulting overheden hierover adviseert. Dat lukte onder meer door vaker vergunningsvrij te bouwen en het vooraf invullen van het belastingformulier. Sinds 2010, tijdens de kabinetten Rutte, gaat het weer de verkeerde kant op.

De daadkracht sijpelde weg toen regeldruk van het ministerie van Financiën, dat in begrotingsonderhandelingen druk kon zetten, verhuisde naar het ministerie van Economische Zaken. Bovendien zijn de grote stappen al gezet en is het lastiger geworden om regeldruk te minderen, zegt Bex. Toch denkt hij dat het mogelijk is de regeldruk van bestaande wetten met 20% te minderen.

Overijverige ambtenaren

Simpelweg afschaffen van regels, de meest voor de hand liggende optie, lukt zelden. ‘Dat is vechten tegen de bierkaai’, zegt Frank Woreel, partner van ondernemersorganisatie ONL. ‘Eentje eraf is altijd elders eentje erbij. Het probleem zit niet in de regels. Probleem is de uitvoering. Ondernemers lopen dood in de gemeentelijke bureaucratie.’

Niet zelden wordt de pijn op lokaal niveau nog een beetje verergerd. Den Haag bedenkt complexe regels en gooit die — zonder zich al te zeer te bekommeren over de uitvoering — vervolgens over de schutting naar gemeenten, provincies, waterschappen en bedrijven. Zo kunnen grote knelpunten ontstaan, zoals bij stikstof en pfas. Ook is er een levensgroot risico dat overijverige ambtenaren aanvullende eisen stellen.

Een bouwondernemer, die niet met zijn naam in de krant wil, heeft daar ervaring mee. Conform de natuurbeschermingswet liet hij een bouwlocatie door een ecoloog onderzoeken op beschermde plant- en diersoorten. Maar de lokale vergunningsambtenaar wees dat onderzoek af omdat het met de fiets is gedaan, en niet lopend. Daarover staat niets in de regels, maar dat is interpretatie van de ambtenaar.

Opeenstapelende registratieverplichtingen

Vaak zijn niet eens de regels zelf het probleem, maar de wens om de naleving ervan te controleren. Om nog toezicht te houden op de steeds complexer wordende regels, kiest de wetgever steeds vaker voor rapportageverplichtingen of verplichte keuringen voor ondernemers. Daarmee wordt niet eens de feitelijke naleving gecontroleerd, maar de papieren werkelijkheid. Het zadelt bedrijven wel op met veel werk.

Kleinschalige zorgaanbieders, die het al druk genoeg hebben, winden zich bijvoorbeeld op over een opeenstapeling van registratieplichten. De net ingevoerde Regeling Jaarverantwoording voor de Wet marktordening gezondheidszorg verplicht zorgpraktijken jaarlijks een vragenlijst in te vullen met meer dan 65 vragen. Dat zijn in totaal 54.000 uren die behandelaars niet aan patiënten kunnen besteden.

Daar komen begin 2022 via de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza) nog meer verplichtingen voor zorgverleners bij: een meldplicht, vergunningsplicht en eisen aan de bestuursstructuur. Tegenstanders vinden dat de wet onuitvoerbaar is voor kleinschalige zorgaanbieders. Ze vinden de wet bovendien onnodig, aangezien fraude in de eerstelijnszorg nauwelijks voorkomt.

Kinderopvang

Hoewel er in de kinderopvang regels zijn verdwenen, groeit ook daar de regeldruk. ‘De regels die geschrapt zijn, daar hadden we niet zoveel last van', zegt Mark Siep van kinderopvang Plukkebol in Delft. 'Van de nieuwe wel.’ Hij merkt dit in het dagelijks werk. ‘Het vak vraagt om soepel meebewegen met de kinderen, maar we kunnen niet eens meer zelf bepalen wanneer we pauze nemen. De inspectie vond dat lastig controleerbaar. Nieuwe regelgeving schrijft voor dat je pauze neemt op vaste, vooraf bepaalde tijdstippen.'

Kinderopvangmedewerkers worden volgens hem in een keurslijf geperst. 'Dat zit ze ontzettend dwars.’ Een andere regel waar hij moeite mee heeft is de strengere taaleis voor medewerkers. ‘Dat is op havo-niveau. Voor veel medewerkers is dat best lastig. Daardoor verlaten mensen het vak. Terwijl er een ontzettende geboortegolf aan de gang is en de wachtlijsten groeien’

Nalevingskosten

Nalevingskosten

De administratieve verplichtingen zijn volgens Bex slechts het topje van de ijsberg. Een veelvoud aan regeldruk zit in de nalevingskosten: dat is de optelsom van alles wat een bedrijf moet doen om aan de regels te voldoen. Zo moet een verffabriek die van de overheid minder oplosmiddelen moet gebruiken, niet alleen de ingrediënten registreren maar de receptuur en het productieproces veranderen.

Het wordt steeds moeilijker politici zover te krijgen dat ze harde doelstellingen formuleren om regeldruk in te dammen, merkt Bex. Hij vermoedt dat verwacht, nieuw klimaatbeleid de wetgever kopschuw maakt. Als Nederland de eigen klimaatdoelen wil halen, moeten nog veel regels over bedrijven worden uitgestort. Den Haag voorziet dat de regeldruk voorlopig alleen maar zal toenemen.

Klem tussen verzekeraar en gemeente

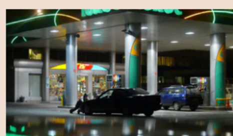
Minister Henk Kamp van Economische Zaken was tegen onzinnige regelgeving, weet directeur Joan Hanegraaf van Oerlemans Packaging Group nog maar al te goed. Tegelijkertijd constateert hij dat het aantal regels alleen maar toeneemt. ‘90% van die regels is keihard nodig, maar er zijn er ook waarvan ik zeg: waarom? Ik zit bijvoorbeeld klem tussen de gemeente die zijn klimaatdoelstellingen wil halen en de verzekeraar die geen zonnecellen wil vanwege het risico op brand.’ Hij heeft ook last van de Opslag Duurzame Energie die bedrijven moeten betalen. ‘Ik ben daar een half miljoen aan kwijt. We kopen 100% groene energie in. Dat kost €80.000 extra. Daar komt €500.000 bovenop omdat anderen dat niet doen. Belast dan degenen die grijze energie kopen.’

 Frits Conijn

 Richard Smit

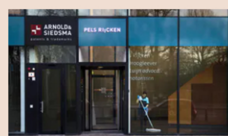
Meest gelezen

Strijd om Yukos is ook een clash tussen Zuidasadvocaten

'Particulieren nemen te grote risico's als belegger'

Kamer wil grondige herbezinning op relatie met landsadvocaat Pels Rijcken